

Inleiding:

De Politiewet 2012 zal dit jaar geëvalueerd worden. Daartoe is in het leven geroepen 'de commissie Evaluatie Politiewet 2012', inmiddels beter bekend als 'de commissie Kuiken'. In de Regeling instelling commissie Evaluatie Politiewet 2012 staat dat de commissie voor 1 oktober 2017 haar tweede deelrapport inclusief aanbevelingen aan de minister uitbrengt. Die termijn is gekoppeld aan de wettelijke termijn van vijf jaar waarbinnen de minister een verslag dient te sturen aan de beide Kamers der Staten-Generaal over de doeltreffendheid en de effecten van de wet in de praktijk (artikel 103 lid 1 Politiewet 2012).

De importantie van een juiste werking en inrichting van de Nationale Politie, de veelheid aan uitdagingen en problemen waarmee de vorming van de Nationale Politie gepaard is gegaan (gereflecteerd in de vele momenten dat de commissie én de Kamer hier aandacht aan hebben besteed) maar ook het besef dat de vorming van de Nationale Politie één van de grootste overheidsreorganisaties van de afgelopen jaren betreft, rechtvaardigen dat de Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie (verder: de commissie V&J) zich op voorhand beraadt over de wijze waarop zij de evaluatie van de Politiewet 2012 zelf vorm wil geven.

Om daar een voorstel voor te doen heb ik de afgelopen periode gepolst bij de politie-woordvoerders van een aantal fracties (SP, VVD, GL, D'66, SGP, PvdA) welke beelden zij hebben bij de evaluatie van deze wet. Deze notitie is een weerslag daarvan, te bespreken tijdens één van de eerste procedurevergaderingen in het nieuwe parlementaire jaar (2017-2018).

Er is breed draagvlak om als commissie in gezamenlijkheid ons een beeld te verwerven – uiteraard in aansluiting op de rapportage van de commissie Kuiken en een brief van de minister – van 'de staat' van de Nationale Politie. Veel woordvoerders herkennen de noodzaak om als commissie V&J 'werk te maken' van deze evaluatie, juist vanwege de omvang en het belang van de Nationale Politie, maar ook om te voorkomen dat een evaluatie gemakkelijk kan leiden tot enkel negatieve berichtgeving die neerslaat op het gezag van de individuele politieman of -vrouw op straat. Uiteraard is de politieke duiding van de situatie een verantwoordelijkheid van iedere politieke partij en woordvoerder op zich.

In de bijlage bij deze notitie staan opgenomen welke issues volgens de woordvoerders goed in beeld zouden moeten komen tijdens de evaluatie. Veel issues worden door meerdere fracties genoemd.

Lijnen uit de gesprekken/beslispunten:

1. Brief aan de Minister.

Het rapport van de commissie Kuiken zal zeer belangrijke input zijn voor de commissie V&J en de Kamer bij de evaluatie van de Politiewet 2012. Het is van groot belang dat de kamerleden in dat rapport informatie aantreffen die zij belangrijk vinden om zich een oordeel te kunnen vormen over het functioneren van de Nationale Politie. Het wordt zinnig gevonden om de commissie Kuiken op voorhand in kennis te stellen van deze issues.

Voorkomen moet worden dat de indruk ontstaat dat de commissie V&J inhoudelijk invloed wil uitoefenen op het werk van de commissie Kuiken. Evenals voorkomen moet worden dat de commissie V&J dan wel de Kamer later issues mist in dat rapport. Omdat de Minister opdrachtgever is van de evaluatie ligt het voor de hand om door tussenkomst van de Minister de commissie Kuiken in kennis te stellen van deze informatiebehoefte van de commissie V&J, inclusief het verzoek hier in de eindrapportage uitdrukkelijk aandacht aan te besteden.

Een ander punt is dat bij de behandeling van het wetsvoorstel moties en amendementen zijn aangenomen die relevant zijn voor de beoordeling van het functioneren van de Nationale Politie. Omdat er inmiddels diverse personele wisselingen in de commissie V&J hebben plaatsgevonden, is het zinnig hier een overzicht van te hebben. De Dienst Analyse en Onderzoek (het oude BOR en deel DIV) heeft intussen een overzicht gemaakt (zie bijlage bij dit voorstel).

Vervolgens zou aan de Minister gevraagd kunnen worden een stand van zaken te geven tav de moties en amendementen. Hierbij zouden ook betrokken kunnen worden moties en toezeggingen tav de Nationale Politie die na de behandeling van de Politiewet 2012 in de Kamer aan de orde zijn geweest.

Voorstel 1: commissie V&J schrijft in maand september openbare brief aan Minister van V&J met daarin 2 verzoeken: 1. doorgeleiden lijst met aandachtspunten naar commissie Kuiken met verzoek aan die punten in eindrapportage aandacht te besteden en 2. geven van een update ultimo oktober 2017 door Minister per motie/amendement/toezegging rond Politiewet 2012.

2. Algemene Rekenkamer.

Met de vorming van de Nationale Politie is (grofweg) de helft van het budget van het ministerie van Veiligheid en Justitie toebedeeld aan een zelfstandig bestuursorgaan dat – beheersmatig – op enige afstand van de controle van de Algemene Rekenkamer (ARK) staat. Weliswaar heeft de ARK de achterliggende jaren op deelonderwerpen (ICT, huisvesting) onderzoek gedaan, er is niet sprake van een overall-controle op recht- en doelmatigheid van het politiebudget. Inmiddels is door de jaren heen – met extra toedelingen, in combinatie met bezuinigingen – moeilijk inzichtelijk te maken welk budget met welk rendement/resultaat aan de politie wordt toebedeeld.

Op 5 juli heeft de Kamer de motie Omtzigt aangenomen: “verzoekt de regering, in samenspraak met de Algemene Rekenkamer te onderzoeken hoe de uitgaven voor de politie onder de uitgebreide onderzoeksmogelijkheden van de Algemene Rekenkamer terecht kunnen komen en daar bij Prinsjesdag 2017 een voorstel voor te doen”.

Voorstel 2: afwachten met welk voorstel de regering op Prinsjesdag komt en vervolgens binnen de commissie V&J bespreken hoe we dit voorstel optimaal kunnen betrekken bij de evaluatie van de Politiewet 2012. Indien er met Prinsjesdag geen adequaat inhoudelijk voorstel komt, dan alsnog als commissie V&J zelf verzoek doen aan/contact leggen met Algemene Rekenkamer.

3. Rapporteurs.

Uit de meerderheid van de gesprekken bleek dat er geen behoefte is aan het aanwijzen van rapporteurs. “Laat de commissie als geheel verantwoordelijkheid nemen”. Wel is er behoefte om de komende maanden – ondersteund door de commissiestaf – regie te voeren op het evaluatieproces.

Voorstel 3: geen rapporteurs aanwijzen.

4. Ronde tafelgesprekken, hoorzittingen en werkbezoeken.

Tijdens alle gesprekken kwam nut en noodzaak van het houden van gesprekken naar voren. Omdat er al veel informatie beschikbaar zal zijn en het meer om de duiding dan om verkrijging van informatie zal gaan, gaat de voorkeur uit naar het organiseren van een aantal ronde tafelgesprekken (in plaats van hoorzittingen).

Daarbij wordt gedacht aan de volgende (doel)groepen:

- de commissie Kuiken
- politiemensen zelf (wijkagenten, rechercheurs)
- korpsleiding/politiemanagement
- bestuurders (burgemeesters, commissarissen van de Koning)
- wetenschappers (met name auteurs van recente rapporten)
- medezeggenschap en bonden
- ketenpartners van de politie.

Het plannen en voeren van deze gesprekken is pas zinnig als het rapport van de evaluatie-commissie en de reactie van de minister bekend is.

Ten aanzien van werkbezoeken is de gedachte dat de commissie V&J daarmee interesse en betrokkenheid kan tonen. Omwille van de tijdsbesteding moet dit beperkt worden tot 1 of 2 werkbezoeken. Individuele kamerleden kunnen verder zelf hieraan inhoud geven.

Voorstel 4: over ronde tafelgesprekken en werkbezoeken beslist de commissie op een later moment.

Van Dam

Bijlage:

Inhoudelijke issues die bij de evaluatie van de Politiewet 2012 aan de orde moeten komen:

Effectiviteit/financiën:

- effectiviteit van de politie-organisatie (slagkracht)
- objectieve kengetallen om de productiviteit/effectiviteit van de politie te kunnen duiden. Soort dashboard

Gezag en beheer:

- sturingsconcept: hoe stuurt de bestuurder op de politie?
- gezag en beheer: hoe hebben de veranderingen uitgepakt?
- de relatie tussen politie en lokale toezichthouders: verbrokkeling van de politie-functie?
- relatie korpschef – minister: beheer en gezag en beleid

ICT

Privacy

Inrichting korps:

- realisatie nieuwe bestuurscultuur binnen de Nederlandse politie
- informatie-gestuurd werken: effecten daarvan
- hoeveelheid/opening bureaus
- sluiting van bureaus in relatie tot service-verleningsconcept van de Nederlandse politie
- de nabijheid van de politie bij de burger
- top down of bottom up?
- is echt sprake van één politiekorps? Vooral ook: operationeel?
- span of control binnen het korps
- is het inrichtingsplan juist: goede verdeling over recherche, noodhulp, cyber, finec, door het land?

HRM:

- diversiteit
- arbeidsomstandigheden (arbeidstijden, faciliteiten)
- medezeggenschap en bonden
- training, opleiding (gelegenheid daarvoor), demotie
- rol vakbonden en (C)OR
- kwaliteit van de opsporing

Politie en de burger:

- wordt lokale problematiek wel voldoende gecoverd
- vrijwillige politie
- Preventie: dat is erg onder gesneeuwd
- lokale inbedding politie
- de basisteams: bezetting, recherche